

De Peilstok 2014

Inspirerende projecten voor droge voeten en een koel hoofd

De Peilstok 2014

Inspirerende projecten voor droge voeten en een koel hoofd

Colofon

© 2015

Oplage: 750 exemplaren

Dit is een uitgave van het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA)

Ontwerp: Donkigotte

Tekst en fotografie: Martien Versteegh en de inzenders van de deelnemende projecten

ISBN: 978-94-91190-05-6

De digitale versie is te vinden op www.ruimtelijkeadaptatie.nl

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, door middel van druk, fotokopieën, geautomatiseerde gegevensbestanden of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van DPRA:
postbus.RA@minienm.nl

Inhoudsopgave

	Voorwoord	6
	Winnaar van de Peilstok 2014 - Betondorp Rainproof	9
	Jurylid Pier Vellinga: "Ik hoop op af en toe een kleine overstroming"	20
	Eervolle vermelding - Tegel eruit, plant erin	22
	Jurylid Hermen Borst: "Het gaat om het samenspel tussen klimaat en ruimtelijke ordening"	26
	Genomineerd - Groenblauw Delft Zuidoost	28
	Park van Luna - Heerhugowaard	33
	Jurylid Nicole Maarsen: "Maak zichtbaar wat er mogelijk is en wat dat op kan brengen"	36
	Genomineerd - Bentemplein Rotterdam	38
	Klimaatbestendig ZoHo	43
	Jurylid Jan Brouwer: "We moeten meer doen aan de duurzaamheid van de bebouwde omgeving"	46
	Genomineerd - Homeruskwartier Almere Poort	48
	Rotterdam Centraal Station	53
	Genomineerd - Natte Voeten Weebosch	56
	Klimaatscan Groningen	61
	Egmond aan Zee	64
	Kraanbolwerk Zwolle	67
	Energiesprong Montferland	70
	Polderdak Zuidas	73
	Waterakkers Breda	76
	Ruimte voor de Waal	79
	De Jonge Peilstok	82

Klimaatscan regio Groningen in opdracht van de gemeente Groningen

Wateroverlast en hittestress in beeld

De stad Groningen is een van de eerste gemeenten die op grote schaal een maaiveldmodel voor zowel wateroverlast als hittestress heeft opgesteld en geëvalueerd. Hierin is op stoeptegelniveau te zien waar de meeste overlast zal zijn, gebaseerd op verschillende klimaatscenario's. Dit inzicht is van belang omdat de kwaliteit van de leefomgeving van de stad onder druk kan komen te staan door de veranderingen in het klimaat en menselijk handelen, zoals het aanbrengen van verharding.

De stad is al langer bezig met klimaatbestendigheid. Zo verstrekt de gemeente al sinds 2009 subsidies voor groene daken. Van deze subsidie wordt flink gebruik gemaakt. Uiteindelijk is het effectiever en goedkoper om water op daken te bergen en vast te houden dan in beton onder de grond.

Samenwerking

Diverse partijen hebben de handen ineengeslagen om inzicht te krijgen in de gevolgen van hevige regenbuien, langdurige droogte en hitte in het stedelijk gebied van Groningen. Hiervoor is de Hanzehogeschool Groningen eind 2013 begonnen met het project 'klimaatscan Groningen'. Het doel was niet enkel het in kaart brengen van de mogelijke knelpunten, maar ook om direct tot handelen over te gaan om snel en kosteneffectief de stedelijke kwaliteit te verbeteren.

De gemeente, provincie en regio Groningen-Assen hebben samen de opdracht verleend voor deze klimaatscan aan het kenniscentrum Noordruimte van de Hanzehogeschool. Het lectoraat Ruimtelijke transformaties is met het project aan de slag gegaan. Bedrijven, overheden, onderzoeks- en onderwijsinstellingen en burgers werden erbij betrokken. Er is veel kennis

uitgewisseld met nationale en internationale partijen over bijvoorbeeld het toepassen van de diverse oplossingen.

Maatregelen

Juist de combinatie van het onderzoek en de praktijk maakt deze aanpak interessant voor andere gemeenten. In de Oosterpoortbuurt, een van de wijken in Groningen, wordt het natuurlijke verloop van het maaiveld nu beter benut, waardoor piekbuien minder overlast veroorzaken. Een redelijk simpele oplossing met groot resultaat. Daarnaast is in samenwerking met het waterschap een waterkaart gemaakt, die het functioneren van het oppervlaktewater en de riolering en ook de relatie daartussen voor de hele stad inzichtelijk maakt. Dat maakt het eenvoudiger bij ruimtelijke ontwikkelingen rekening te houden met de effecten van verschillende plannen op de waterhuishouding.

Onderwijs

Op 27 maart 2014 organiseerde de Hanzehogeschool de *Climate toolbox experience day*. Welke gereedschappen bestaan er om klimaatbestendig in te richten en hoe zet je die gereedschappen succesvol in? Daar besteedden de sprekers van deze dag aandacht aan. In verschillende workshops gingen de deelnemers, onder leiding van landelijk bekende experts, aan de slag met tools zoals een 3D-visualisatie van wateroverlast en een proef met waterdoorlatende bestrating. Ook hier besloot de Hanzehogeschool de praktijk aan de theorie vast te knopen. In samenwerking met de gemeente mochten de deelnemers een straat onder water zetten om te zien wat er dan precies gebeurt. Ook is aansluiting gezocht met de Rijksuniversiteit Groningen (RUG). Deze universiteit onderzoekt welke relatie er bestaat tussen de toenemende verharding van onze steden en wateroverlast. We weten natuurlijk dat die relatie bestaat. Maar het is relevant te weten hoe groot die invloed is, om het belang van vergroening te kunnen onderstrepen.

Met die vergroening is de stad ook al hard aan de slag. Groningen is namelijk een van de iconosteden van Operatie Steenbreek. De andere steden zijn Leeuwarden, Den Haag, Eindhoven en Amersfoort en inmiddels heeft Maastricht zich ook aangesloten. Het doel van Operatie Steenbreek is burgers enthousiast maken over het vergroenen van hun tuin en dak. Ongeveer veertig procent van het stedelijk oppervlak is in bezit van particulieren, dus kunnen zij zorgen voor een flinke positieve verandering op dit gebied en daarmee zorgen voor betere afwatering en voor een gezondere en mooiere leefomgeving.

